

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΝΓΑ Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΓΑ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΑΡΕΤΗ ΨΩΜΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Σύμφωνα με τον Δ. Μαραγκό οι νέοι επιστήμονες που απομακρύνθηκαν από τη χώρα κατά την οικονομική κρίση, αποτελούσαν πολύτιμο εξειδικευμένο και προσοντούχο δυναμικό. Κατευθύνθηκαν σε προηγμένες χώρες και παρότι επιθυμούν την επιστροφή τους και την προσφορά των υπηρεσιών τους, απωθούνται από την ελληνική αναξιοκρατία και γραφειοκρατία κι όχι από τους χαμηλούς μισθούς. Τελικά, παρατηρεί ότι δυσπιστούν προς το Ελληνικό Κράτος, είτε γιατί τους απομάκρυνε ή γιατί είναι ανίκανο να τους αποκαταστήσει.

Λέξεις 71

B1. Στην 1^η παράγραφο του άρθρου της η Μ. Παπαματθαίου θέτει δύο ερωτήσεις: διερωτάται γιατί δεν επιστρέφουν οι νέοι επιστήμονες από το εξωτερικό και πώς θα μπορούσε η χώρα να αξιοποιήσει προς όφελός της την παρουσία τους εδώ λόγω της πανδημίας. Δεδομένου ότι οι ερωτήσεις βρίσκονται στην αρχή του κειμένου, **αποτελούν και την εισαγωγή/ πρόλογο στο θέμα του**, που αφορά τους νέους επιστήμονες οι οποίοι έφυγαν στο εξωτερικό, την επιθυμία, τις προοπτικές αλλά και την ανάγκη της επιστροφής τους. Έτσι, η αρθρογράφος **παίρνει την αφορμή** να διερευνήσει τους λόγους της φυγής τους, θέτοντας τον σχετικό προβληματισμό υπό τη μορφή ερωτήσεων.

Ως προς την αντίδραση του αναγνώστη οι ερωτήσεις αυτές που **δίνουν διαλογικό χαρακτήρα** στο κείμενο, **κάνουν τον αναγνώστη να προβληματιστεί** σχετικά με τα φαινόμενα της αναξιοκρατίας που επικρατούν στη χώρα μας και έχουν ωθήσει στη φυγή των νέων, αλλά και σχετικά με την σκοπιμότητα της επιστροφής τους. Ο προβληματισμός αυτός τέλος **λειτουργεί και ως επίκληση στο συναίσθημα** του αναγνώστη, ενώ παράλληλα **δίνει έμφαση και αμεσότητα** στο κείμενο.

B2. α) Στην 3^η παράγραφο του Κειμένου 1 το ύφος είναι έντονα ειρωνικό, καθώς η αρθρογράφος θεωρεί υποκριτικό το ενδιαφέρον των επισήμων για την επιστροφή των νέων επιστημόνων, τη στιγμή που όλοι γνωρίζουν την αδυναμία αποκατάστασής τους στα ελληνικά πανεπιστήμια. Δύο γλωσσικές επιλογές που αποδεικνύουν τη χρήση ειρωνείας είναι η **μεταφορική έκφραση**: «πολιτικοί και ακαδημαϊκοί χύνουν δημόσια «δάκρυα»», με χαρακτηριστική και την ειρωνική **χρήση των εισαγωγικών** στη λέξη «δάκρυα», ενώ «το θέμα δεν φαίνεται να τους απασχολεί ιδιαίτερα.»· δεύτερη γλωσσική επιλογή αποτελεί η **χρήση του ερωτήματος**: «Ποιος δεν έχει στο περιβάλλον

του...εξελίσσεται στα ΑΕΙ της Ελλάδας;», όπου δηλώνεται η αδυναμία ένταξης των επιστημόνων αυτών στα ελληνικά παν/μια, αφού σε αυτά επικρατεί η ευνοιοκρατία και η οικογενειοκρατία («συμμετοχή του σε «οικογένειες» ή πανεπιστημιακές «παρέες»), όπου και πάλι είναι φανερά ειρωνική και η χρήση των εισαγωγικών. Η θέση αυτή της αρθρογράφου συμφωνεί με όσα υποστηρίζει σε όλο το κείμενο, όπου όχι μόνο αναφέρει ότι οι νέοι θα ήθελαν να επιστρέψουν, τους απωθεί όμως η αναξιοκρατία («οι νέοι και οι νέες που ρωτήθηκαν ...Έθιξαν την αναξιοκρατία.»), αλλά πιστοποιείται και από τη μαρτυρία του Δ. Μαραγκού, ερευνητή του ΕΚΤ: «θέλουν να βοηθήσουν ...αλλά [τους εμποδίζουν] εξωγενείς αδυναμίες του ελληνικού συστήματος, όπως η αναξιοκρατία και η γραφειοκρατία».

β) Και στα δύο κείμενα αξιοποιούνται αυθεντίες – μαρτυρίες: στο 1^ο κείμενο χρησιμοποιούνται τα λόγια του ερευνητή του ΕΚΤ Δημήτρη Μαραγκού από την 7^η έως τη 10^η παράγραφο του κειμένου («Η Ελλάδα, τόσο προ της πανδημίας... όπου και αν βρίσκονται...»). Εφόσον όλο το άρθρο βασίζεται στην έρευνα που έγινε από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, η μαρτυρία του Δ. Μαραγκού όχι μόνο δίνει **αξιοπιστία, κύρος και βαρύτητα** στα όσα υποστηρίζονται για τη φυγή, αλλά και τις προοπτικές επιστροφής των νέων επιστημόνων, αλλά αποτελεί και μια πραγματικά **ενδιαφέρουσα, ζωντανή και άμεση μαρτυρία** ενός ανθρώπου που γνωρίζει και τα αποτελέσματα της έρευνας, αλλά και τι θα πρέπει να γίνει από εδώ και πέρα· επομένως, η παρουσίαση της άποψής του είναι και **ιδιαίτερα πειστική**.

Το ίδιο ισχύει και για το Κείμενο 2, όπου παρατίθεται η μαρτυρία του Γιώργου Βέλμαχου, καθηγητή Χειρουργικής στο Χάρβαρντ, ο οποίος έχοντας βιώσει ο ίδιος τις συνέπειες του διωγμού από τους «οφικιούχους» που ωστόσο δεν διέθεταν «τα ανάλογα προσόντα», μετέβη στις ΗΠΑ όπου βρήκε, την απόλυτη αξιοκρατία («Οι άνθρωποι σε σέβονται ...για το επιστημονικό σου έργο»). Επομένως και η δική του κατάθεση είναι άκρως **ενδιαφέρουσα**, ενώ παράλληλα **διαθέτει και το κύρος και την αξιοπιστία της προσωπικής μαρτυρίας**. Εξάλλου, επειδή όσα μαρτυρά στηρίζονται στα προσωπικά του βιώματα και εμπειρίες, γίνεται ταυτόχρονα απολύτως **πειστικός**.

B3. Είναι γεγονός ότι τα δύο κείμενα έχουν διαφορετική αφετηρία και πρόθεση: το 1^ο αποτελεί ενημερωτικό άρθρο -με αφορμή την πρόσφατη έρευνα του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης- με πρόθεση να διερευνήσει τα αίτια του φαινομένου του Braindrain και της αδυναμίας επιστροφής των νέων επιστημόνων στον τόπο μας, αλλά και να προβληματίσει – ευαισθητοποιήσει το κοινό σχετικά. Το 2^ο αποτελεί απόσπασμα συνέντευξης ενός διακεκριμένου επιστήμονα, του Γ. Βέλμαχου, που εργάζεται στο εξωτερικό, με πρόθεση να αναδείξει την προσωπικότητα του και το έργο του, αλλά και να προβληματίσει για το ποιοι Έλληνες τελικά εγκαταλείπουν την Ελλάδα. Ωστόσο και τα δύο κείμενα συμφωνούν στους λόγους που οι ικανότατοι αυτοί επιστήμονες έφυγαν στο εξωτερικό και παραμένουν εκεί, χωρίς ίσως προοπτική επιστροφής. Στο Κείμενο 1 αναφέρεται χαρακτηριστικά στην 3^η παράγραφο ότι όποιος επιστήμονας εκδήλωσε την επιθυμία να επιστρέψει, απετράπη, γιατί τα κριτήρια των πανεπιστημίων, για να τον δεχτούν, «δεν έχουν να κάνουν με την επιστημονική του αξία, αλλά με τη συμμετοχή του σε «οικογένειες» ή πανεπιστημιακές «παρέες» που αποφασίζουν για το ποιος προσλαμβάνεται ή εξελίσσεται στα ΑΕΙ της Ελλάδας». Εξάλλου και οι ίδιοι οι νέοι επιστήμονες δήλωσαν ότι δεν τους αποθαρρύνουν οι «μειωμένοι μισθοί», αλλά «η αναξιοκρατία» (4^η παράγραφος και 8^η στα λόγια του Δ. Μαραγκού: «θα έβαζαν πρώτο... εξωγενείς αδυναμίες που ελληνικού συστήματος όπως η αναξιοκρατία και η γραφειοκρατία»). Την ίδια πραγματικότητα θίγει και το Κείμενο

2, όπου ο ίδιος ο καθηγητής Γ. Βέλμαχος δηλώνει ότι έφυγε από την Ελλάδα, γιατί δεν άντεχε να βλέπει: «ανθρώπους που είχαν οφίκια¹, όχι όμως και τα ανάλογα προσόντα». Αντίθετα, στις ΗΠΑ (όπου σύμφωνα και με το 1^ο κείμενο κατευθύνονται πολλοί νέοι: «οι Έλληνες και οι Ελληνίδες επιλέγουν το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ, ...) βρήκε, όπως λέει, την απόλυτη αξιοκρατία. «Οι άνθρωποι σε σέβονται όχι γιατί είσαι καθηγητής ούτε γιατί κάνεις τον... πολλά βαρύ, αλλά για το επιστημονικό σου έργο». Με άλλα λόγια ο καθηγητής Γ. Βέλμαχος είναι ένας από τους επιστήμονες που η αναξιοκρατία εξόρισε από τον τόπο μας, αποδεικνύοντας τη συμφωνία των δύο κειμένων.

Γ. Στο ποίημα του **Κωνσταντίνου Καβάφη «Ας φρόντιζαν»** αναδεικνύεται ένα από τα προβληματικά φαινόμενα της πολιτικής ζωής του τόπου μας: η αποκατάσταση, το «βόλεμα» μέσω των πελατειακών σχέσεων, της διαφθοράς και της ευνοιοκρατίας. Το ποιητικό υποκείμενο σε μια κυνική **εξομολόγηση σε α' πρόσωπο** παραδέχεται την αισχρή οικονομική κατάσταση, στην οποία έχει περιέλθει («κατήντησα ανέστιος και πένης») λόγω του πολυτελούς βίου στην Αντιόχεια. Όμως εκτιμά ότι είναι «ενδεδειγμένος» να υπηρετήσει «την προσφιλή πατρίδα του Συρία» χάρη στις γνώσεις και τις ικανότητές του, κάποιες πραγματικές αλλά και κάποιες ύποπτες («κι έχω φιλίες με αρχηγούς... κάπως γνωρίζω ... του Κακεργέτη βλέψεις και παληανθρωπιές») που απαριθμεί με περηφάνεια στη 2^η στροφή. Αλλά και αν τον εμποδίσουν «με τα συστήματά τους», είναι αποφασισμένος να καταφύγει σε πλάγια μέσα, ζητώντας αποκατάσταση από κάθε μηχανορράφο διεκδικητή της εξουσίας της εποχής («τον Ζαβίνα, ... τον αντίπαλό του, τον Γρυπό» και τέλος τον Υρκανό), παρόλο που βλάπτουν την χώρα, για να ωφεληθεί ο ίδιος. Όλα αυτά τα προβάλλει με **έντονα ειρωνικό ύφος** («τους ξέρουμε τους προκομένους: να τα λέμε τώρα;») και **προφορικότητα** (μέσα από πολυσύνδετα, παρενθέσεις, ερωτήσεις και ύβρεις, π.χ. «ο μωρός», «ο ηλίθιος»). Τελικά, το ποιητικό υποκείμενο αποποιείται την όποια ευθύνη («Κ' είν' η συνείδησίς μου ήσυχη»), **επαναλαμβάνοντας μάλιστα το ερώτημα**: «τι φταίω εγώ» και ανενδοίαστα -και ειρωνικά - παραδέχεται ότι αν οι Θεοί έφτιαχναν «έναν τέταρτο καλό» διεκδικητή της εξουσίας, «μετά χαράς θα πήγαινε μ' αυτόν.». Η κυρίαρχη αυτή διαφθορά και η αντίστοιχη συμπεριφορά του ήρωα είναι, κατά τη γνώμη μου, κατάπτυστη και απαράδεκτη, ειδικά για έναν νέο άνθρωπο με γνώσεις και ικανότητες, αλλά και ενδιαφέρον να υπηρετήσει την πατρίδα του. Δυστυχώς, όμως, ακόμα και σήμερα τα πλάγια μέσα, η ευνοιοκρατία και η διαφθορά παραμένουν ενδημικό κακό στον τόπο μας και αιτία αποστροφής και απαξίωσης της πολιτικής από τους περισσότερους νέους.

Δ.

Προσφώνηση:

**Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,
Αγαπητοί συνάδελφοι,**

Πρόλογος:

Στη σημερινή μου ομιλία, μέσα σε αυτόν τον χώρο – σύμβολο της δημοκρατίας, θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα δυστυχώς διαχρονικό πρόβλημα του πολιτικού βίου της χώρας μας - με ιδιαίτερο όμως αντίκτυπο ειδικά σε εμάς τους νέους. Πρόκειται για το πρόβλημα της αναξιοκρατίας, το οποίο

ειδικά τα τελευταία χρόνια της οικονομικής ύφεσης ενίσχυσε την απόφαση της εξόδου πολλών ικανότατων νέων επιστημόνων μας στο εξωτερικό. Με αφορμή λοιπόν το φαινόμενο αυτό, το γνωστό ως “braindrain”, θα ήθελα να αναζητήσω μαζί σας τόσο το ρόλο που έχει διαδραματίσει η αναξιοκρατία, αλλά και όλα τα άλλα προβλήματα της πολιτικής ζωής στην απομάκρυνση εμάς των νέων από τα πολιτικά πράγματα.

Κυρίως θέμα:

Ζητούμενο 1^ο: ο ρόλος της αναξιοκρατίας στη ζωή των νέων

Πληροφορίες κειμένων:

- Επίγνωση της υποκρισίας των πολιτικών και επισήμων
- Απομάκρυνση των ικανών νέων επιστημόνων στο εξωτερικό / αναζήτηση αξιοπρέπειας και αναγνώρισης
- Περιφρόνηση της επιστημονικής τους αξίας
- Επικράτηση φατριασμού και οικογενειοκρατίας («συμμετοχή σε «οικογένειες» ή πανεπιστημιακές «παρέες» που αποφασίζουν για το ποιος προσλαμβάνεται ή εξελίσσεται)
- Απουσία εμπιστοσύνης στο ελληνικό κράτος

Επιπλέον επιχειρήματα:

- Αίσθηση αδικίας, απόρριψη, περιφρόνησης κόπου και ικανοτήτων
- Απασχόληση σε εργασίες άσχετες ή κατώτερες των σπουδών και των ικανοτήτων τους
- Ανεργία
- Οικονομική δυσπραγία
- Διάψευση ονείρων, σχεδίων, προσδοκιών
- Πολιτική απάθεια, απαξίωση του πολιτικού συστήματος
- Επιθετικότητα, κοινωνικές εντάσεις
- Ή υιοθέτηση αντίστοιχων μεθόδων

2^ο Ζητούμενο: άλλα προβλήματα της πολιτικής ζωής που αποθαρρύνουν και απομακρύνουν τους νέους από τα πολιτικά πράγματα.

Πληροφορίες κειμένων:

- Υποκρισία
- Ευνοιοκρατία
- Οικογενειοκρατία
- Εξωγενείς αδυναμίες του ελληνικού συστήματος/ γραφειοκρατία
- Απουσία σεβασμού, πολιτικός αμοραλισμός («γιατί κάνεις τον... πολλά βαρύ»)

Επιπλέον επιχειρήματα:

- Η κρίση της δημοκρατίας και η δυσλειτουργία των θεσμών
- Η αναποτελεσματικότητα του κράτους και η απουσία Κράτους Πρόνοιας
- Το έλλειμμα δικαιοσύνης και ισότητας (διακρίσεις, ανισότητες, κοινωνικές αδικίες)
- Οι καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών
- Οι διεφθαρμένοι και ανάξιοι πολιτικοί / πελατειακές σχέσεις
- Ο λαϊκισμός, τα ψεύδη και η προπαγάνδα
- Η δημαγωγία και η φιλαρχία.

- Η αυθαιρεσία της εξουσίας, οι τάσεις ολοκληρωτισμού
- Τα κυρίαρχα πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα
- Η ανευθυνότητα και ο ωφελιμισμός

Επίλογος:

Η συνολικά προβληματική αυτή εικόνα του ελληνικού πολιτικού σκηνικού και η κυρίαρχη αναξιοκρατία πλήττουν όχι μόνο την ατομική πορεία, ευημερία και εξέλιξη του κάθε νέου στον τόπο μας, αλλά και τη σχέση μας με την πολιτική συνολικά. Αν θέλουμε λοιπόν να έχει μέλλον η δημοκρατία στη χώρα μας, η απάντηση είναι μία: άμεση αντίδραση όλων – και κυρίως των υπεύθυνων ταγών της πολιτικής- για την εξάλειψη όλων των παθογενειών που μας κρατούν καθηλωμένους στην παρακμή!

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

